

PEDAGOGISCHE FICHE 4

Thema: Internet en respect
NETJES OP HET INTERNET

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/KWxlSJ9Nu5o>

Boodschap van de video

Deze video toont, via een uit de hand gelopen geval van pesterij, verschillende manieren om een dialoog te starten rond het thema respect en omgangsvormen op het internet. (Cyber)pesten is een moeilijk aan te snijden onderwerp bij de leerlingen omdat het niet altijd als kwetsend of onaanvaardbaar gedrag wordt gezien. Een situatie kan voor de ene grappig zijn en voor de andere vernederend. Dat contrast wordt groter wanneer het pesten nog voortduurt op het internet. Door zijn omvang krijgt het een onvoorspelbaar en anoniem karakter en is het dikwijls de oorsprong van stil verdriet. In deze animatie wordt het accent gelegd op de actieve rol van de jongeren en hun verantwoordelijkheden voor een respectvol gebruik van het internet. Er wordt ruimte geboden voor collectieve reflectie zodat de leerlingen zich de juiste vragen kunnen stellen over de gevolgen van hun online gedrag.

Doelstelling

- Jongeren uitnodigen om na te denken over de gevolgen van hun online gedrag
- Jongeren een verantwoordelijkheidsbesef bijbrengen ten opzichte van (cyber)pesten door hen te tonen dat zij een rol kunnen spelen bij het inperken ervan
- Door met de jongeren te werken rond het begrip 'empathie' begrijpen ze het verschil tussen een plagerij en een kwetsende daad

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

Persoonlijke ontwikkeling:

- De leerling beseft dat, geconfronteerd met eenzelfde situatie, percepties en emoties kunnen verschillen van de ene persoon tot de andere
- De leerling komt tot het besef dat handelen noodzakelijk is in geval van (cyber)pesten
- De leerling beseft dat het zwijgen moet worden doorbroken bij offline of online pesterijen

Verloop

STAP 1: Voorstelling van de situatie 'Online respect: voor jezelf en de anderen!'

De sessie begint met het samen bekijken van het eerste filmpje met de volgende situatie: Jan is in een plagerige stemming en wil een grap uithalen met Arno. Aangemoedigd door zijn vrienden verrast hij Arno tijdens een toiletbezoek, opent de deur en filmt de scène om ze daarna op de sociale media te posten. Jan is er van overtuigd dat hij met de opname iedereen aan het lachen zal krijgen.

Hier stopt de animatie en de leerlingen worden uitgenodigd om het vervolg van het filmpje te bedenken.

De volgende vraag verschijnt op het scherm: "Wat zou je in deze situatie doen als je in Jans plaats was, of één van zijn vrienden?". Je drukt op

“Pauze”.

STAP 2: Rollenspel

- De jongeren worden uitgenodigd om het verhaal te vervolledigen en op drie verschillende manieren te laten eindigen, vanuit drie verschillende standpunten: van de dader (Jan), van het slachtoffer (Arno) en van één van de getuigen (van de groep vrienden van Jan). Verdeel de leerlingen van de klas in 3 groepjes. Elke groep vertegenwoordigt het standpunt van één van de hoofdrolspelers: hetzij dat van de dader, hetzij dat van het slachtoffer, hetzij dat van een buitenstaander. Hij wordt dus het hoofdpersonage van de sketch. De groepjes werken los van elkaar; ze verzinnen een vervolg met zoveel personages als ze wensen maar steeds vertrekkend vanuit het standpunt van hun eigen hoofdrolspeler.
- Om te beginnen bedenkt de eerste groep een vervolg met verschillende personages, vanuit het perspectief van Jan, de dader. Jan zal, naast de andere personages, de hoofdrolspeler zijn van de scène. Men gaat dieper in op het standpunt van de dader. Wat zal hij doen? Waarom zal hij op deze manier handelen? Zal hij hierdoor populair worden?
- Tegelijk bedenkt de tweede groep een vervolg op het basisverhaal vanuit het perspectief van Arno, het slachtoffer. Hij wordt het hoofdpersonage waar dieper wordt op ingegaan in deze groep. Wat kan hij doen? Hoe reageren? Met wie kan hij erover praten?
- De derde groep tenslotte zal het perspectief van de getuige aanpakken. Het standpunt van de buitenstaander wordt geanalyseerd in deze groep. Wat kan je als getuige doen? Moet je ingrijpen? En hoe?
- Na 20 minuten voorbereiding stellen de leerlingen per groep hun scenario's voor. Er zullen dus drie scènes worden gespeeld waarbij de leerlingen verschillende emoties zullen ervaren al naargelang het voorgestelde standpunt. De rest van de klas neemt deel door elke scène en elke reactie te analyseren.
- Door een groepsanalyse van de drie scenario's zullen de verschillende reacties en emoties vergeleken kunnen worden en mogelijke oplossingen worden aangereikt.

Dit rollenspel zal aan de leerlingen de mogelijkheid geven een zicht te krijgen op de verschillende posities van de hoofdrolspelers bij een conflict, hen aan te moedigen om na te denken over stereotypen en over de voorstelling en de emoties van anderen. Met dit spel worden diegenen die de neiging hebben zich op te sluiten in bepaalde profielen – met name de positie van dader en van slachtoffer – uitgenodigd om andere mogelijke posities te ervaren. Ze komen los van een diepgewortelde identificatie zonder dat één van hen wordt gestigmatiseerd.

STAP 3: Projectie van de 3 voorgestelde eindes van de video

Na het rollenspel druk je opnieuw op « Play » en op het scherm verschijnen drie opties met verschillende vervolgverhalen op het basisverhaal.

- Reactie 1: Niet akkoord! De film moet worden verwijderd
- Reactie 2: Zo erg! Ik moet het aan iemand vertellen
- Reactie 3: Ik besepte dat het eigenlijk toch niet zo grappig was

Lees de drie reacties luidop; de leerlingen kiezen de optie die het meest hun ideeën lijkt te benaderen. Ze bekijken die samen.

Het doel is het debat en de dialoog aan te moedigen na het bekijken van elke reactie. Dankzij deze discussies denken de jongeren na over de mogelijke gevolgen van de voorgestelde situatie. Ze onderscheiden verantwoordelijk gedrag en risicovol gedrag.

Als ze de volgende keuze maken:

Reactie 1: Niet akkoord! De film moet worden verwijderd

Bij deze reactie is het belangrijk dat de leerlingen begrijpen dat het om kwetsend gedrag gaat en dat er moet worden gereageerd.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Waarom is het van cruciaal belang om te reageren?
- Wat zou er kunnen gebeuren indien niemand reageert?
- Zou Arno het verwijderen van de film waarderen?
- Kunnen jullie ongewenste boodschappen melden op de sites die jullie gebruiken?

Reactie 2: Zo erg! Ik moet het aan iemand vertellen!

Hier is het belangrijk om de leerlingen duidelijk te maken dat in het geval van pesterij, het stilzwijgen en de eenzaamheid moeten worden doorbroken.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Waarom is het van cruciaal belang om er over te praten?
- Met wie zou je er eerst over praten?
- Reageert de leerkracht op gepaste wijze?

Reactie 3: Ik besepte dat het toch niet zo grappig was.

Bij deze reactie is het belangrijk dat de leerlingen goed begrijpen dat ze eerst moeten nadenken voor ze publiceren en dat ze zich eerst in de plaats van de ander moeten stellen vooraleer ze een foto of filmpje op het internet zetten.

De volgende vragen kunnen helpen om de interactie te stimuleren:

- Is het al gebeurd dat je iets niet op internet zette terwijl je het aanvankelijk toch wilde doen?
- Waarom?
- Weet je hoe je een video of foto van het internet moet verwijderen?

Welke situatie de leerlingen eerst hebben gekozen is niet belangrijk. Er is geen volgorde. Wel belangrijk is dat ze een duidelijk beeld hebben van de drie mogelijke einden van de situatie. Ze zijn complementair.

STAP 4: conclusie

Vraag aan de leerlingen om, elk voor zich, drie oplossingen op te schrijven die ze beloven toe te passen in geval van cyberpesten, met de volgende uitgangspunten:

1. Als ik online een gebrek aan respect opmerk tegenover iemand die ik ken, belof ik:

.....

.....

.....

2. Als er iemand mij op internet bespot en respectloos benadert, belof ik:

.....

.....

.....

3. Als ik iemand heb gefilmd en dat filmpje dolgraag op het internet zou willen zetten, belof ik:

.....

.....

.....

Meer info

www.clicksafe.be

Het pedagogisch dossier van Child Focus « Stop cyberpesten ».

Literatuur: "Mediawijs Online – Jongeren en sociale media" – Michel Walrave & Joris Van Ouytsel

De video's zijn gebaseerd op fictieve feiten en worden door acteurs uitgebeeld